

Анастасія Дідківська
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Науковий керівник:
Ірина Голубовська
кандидат філологічних наук, доцент
доцент кафедри початкової освіти та культури фахової мови,
Житомирський державний університет імені Івана Франка
(м. Житомир, Україна)

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ ПЕРШОКЛАСНИКІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У наш час креативність – це не просто модне слово, а ключова компетенція, яка визначає успішність людини в будь-якій сфері життя. Це не лише дозволяє знаходити нестандартні рішення проблем, але й сприяє генерації нових ідей, що є необхідним для досягнення успіху в сучасному світі. Розвиток креативного мислення в дітей – одне з ключових завдань модерної освіти, бо саме в початкових класах формується основа для подальшого розвитку особистості. У цьому контексті особливо важливо звертати увагу на молодших школярів, оскільки вони перебувають на етапі активного формування своєї особистості та набуття навичок, які стануть основою для їхнього майбутнього розвитку. Молодший шкільний вік – сенситивний період для розвитку креативності учнів, позаяк є періодом бурхливих процесів перетворень у фізіології й психіці особистості [1].

Українська мова як навчальний предмет відіграє важливу роль у розвитку креативного мислення учнів. Вона не лише передає знання про мову та літературу, але й створює простір для розвитку творчих здібностей дітей. Одним із шляхів розв'язання проблеми розвитку креативного мислення молодших школярів є застосування в освітньому процесі творчих ігор і вправ, тому що їх емоційне забарвлення сприяє глибокому й міцному засвоєнню матеріалу, розвитку кожної дитини [2]. Учителі початкових класів мають великий потенціал стимулювати креативне мислення учнів, використовуючи різноманітні методи та підходи:

– завдання, що спонукають до вираження власних думок та ідей: написання казок, віршів, оповідань, складання історій за заданими словами, написання сценаріїв для шкільних вистав, створення власних словників або енциклопедій;

– групові проекти: дискусії, дебати, «мозкові штурми», театральні постановки, спільне написання віршів або казок, створення спільних проектів (наприклад, газети, журнали, книги);

– інтерактивні методи навчання: «метод проектів», «метод кейсів», «метод портфоліо», «метод 6 капелюхів», «метод ПРЕС», «метод сенкан», «метод ейдетики», «метод фокальних об'єктів», «метод мозкової атаки», «метод синектики»;

– заохочення до самостійного дослідження та використання мовних засобів для творчого самовираження: читання книг, статей, блогів на цікаві теми, пошук інформації в Інтернеті, проведення досліджень, написання власних статей або блогів, створення презентацій, ведення щоденників.

Формування креативного мислення в початкових класах є центральною метою у психолого-педагогічній науці та практиці, оскільки саме на цьому етапі закладаються основи інтелектуального та творчого розвитку особистості. Ефективне

стимулювання креативних здібностей молодших школярів вимагає комплексного підходу, який враховує особливості дитячої психіки й індивідуальні потреби учнів. Для досягнення цієї мети необхідно розвивати та застосовувати інноваційні методики навчання, створювати сприятливу атмосферу для вільного вираження думок та ідей, а також активно взаємодіяти з учнями та їх батьками.

Зворотний зв'язок в учнів відіграє важливу роль у розвитку креативного мислення. Сприяючи створенню сприятливої атмосфери в класі й заохочуючи учнів до вільного висловлення своїх думок та ідей, учителі можуть значно покращити розвиток креативних здібностей дітей. Крім того, постійне вдосконалення методів та підходів до навчання, а також створення сприятливої атмосфери для самовираження та творчості можуть допомогти учням розвинути важливі навички, які знадобляться їм у майбутньому.

Загалом розвиток креативного мислення в початкових класах є важливим завданням сучасної освіти. Через сприятливе середовище навчання та застосування інноваційних методик учителі можуть покращити розвиток креативних здібностей учнів та підготувати їх до викликів сучасного світу, де креативність та вміння мислити нестандартно стають важливими складовими успіху. Заохочуючи учнів до креативного мислення, педагоги допомагають їм розвивати важливі навички, такі, як: проблемне мислення, співпраця та критичне мислення. Важливо, щоб учителі були гнучкими та відкритими до нових ідей та методів навчання, які сприяють розвитку креативності.

Підвищення ефективності креативного навчання також вимагає розвитку спеціальних умінь та компетенцій педагогів. Учителі початкових класів повинні бути здатними створювати стимулюючі навчальні середовища, в яких учні почуваються комфортно та вільно для вираження своїх ідей та експериментів. Крім того, вчителі мають бути готовими до інтеграції технологій у навчальний процес, бо це може сприяти розвитку креативних навичок учнів та зробити навчання більш цікавим та захоплюючим.

У світі, що постійно змінюється, важливо, щоб школярі мали можливість розвивати свою креативність та адаптуватися до нових викликів. Тому навчання креативного мислення в початкових класах є важливим кроком у підготовці молодого покоління до успішного життя в майбутньому. Учителі, батьки та освітні заклади повинні спільно працювати над створенням сприятливих умов для розвитку креативності та інноваційного мислення учнів.

Важливо пам'ятати про те, що розвиток креативного мислення – це не одноразова дія, а постійний процес. Учителі, батьки та самі учні повинні співпрацювати, щоб створити сприятливі умови для розвитку креативності та підготувати дітей до успішного майбутнього.

Список використаних джерел

1. Павленко В. В. Розвиток креативності молодших школярів як педагогічна проблема. *Проблеми освіти : наук-метод. зб.* / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. Київ, 2015. С. 152–158.

2. Шахіна І. Ю., Цимбал Т. О. Формування креативного мислення молодших школярів у процесі навчання. *Вісник Черкаського університету. Серія : «Педагогічні науки»*. 2018. № 3. С. 125–132.

3. Вовчаста Н., Байрамова О., Чорна Г. Розвиток навичок креативного мислення у здобувачів вищої освіти. *Український педагогічний журнал*. 2022. № 1. С. 87–97.

4. Жигайло О. О. Психолого-педагогічні аспекти формування креативного

мислення дітей молодшого шкільного віку. *Проблеми сучасної психології*. 2011. Вип. 1. С. 393–401.

Валерія Доценко
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти

Науковий керівник:
Марія Дяченко
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри дошкільної та початкової освіти,
Запорізький національний університет
(м. Запоріжжя, Україна)

ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ ДО ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Одним із критеріїв ефективності педагогічного процесу є стійкий пізнавальний інтерес школярів. Формування пізнавального інтересу без перебільшення можна назвати однією з центральних проблем сучасної школи.

Державний стандарт початкової освіти передбачає метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості; навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі [2].

Отже, пізнавальний інтерес – важливий компонент всебічного розвитку особистості, в якому виявляються ціннісні орієнтації. Неможливо розглядати завдання освіти та виховання поза зв'язком з розвитком пізнавальних інтересів, що сприяють більш ефективному оволодінню знаннями, накопичених людством [3, с. 176].

Молодший шкільний вік – це той період, в який відбувається розвиток шкільної мотивації, від якої залежить рівень і зміст пізнавальних інтересів.

Молодші школярі з задоволенням беруть участь в таких заходах пізнавального характеру, як конкурс знавців, вечір розгаданих і нерозгаданих таємниць тощо. Беручи участь у таких заходах, діти можуть знайти собі справу до душі, розширити свої знання, виявити активність, що буде стимулювати подальший пізнавальний інтерес молодших школярів [1, с. 83].

Велике місце в стимулюванні пізнавального інтересу молодшого школяра займає оцінка. Але не всі діти на початку шкільного навчання добре розуміють її об'єктивну роль і сенс.

Виокремимо ключові моменти, які характеризують пізнавальний інтерес: позитивні емоції по відношенню до навчальної діяльності; наявність пізнавальної сторони цієї емоції, тобто радість пізнання і пізнання; наявність безпосереднього мотиву, що йде від самої діяльності, тобто діяльність сама по собі привертає і спонукає нею займатися, незалежно від інших мотивів; обов'язкова активна участь